ÚOHS A ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ EU 2022

INFORMAČNÍ LIST 1/2022

EU2022.CZ

České předsednictví
v Radě Evropské unie

ÚOHS

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE

OBSAH

OBSAH 2

ÚVODNÍ SLOVO 3

I. INSTITUT PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE 4

II. OBSAHOVÉ PRIORITY TRIA A ČESKÉ REPUBLIKY. 4

III. PŘEDSEDNICTVÍ A LEGISLATIVNÍ PROCES. 6

IV. LEGISLATIVNÍ NÁVRHY V GESCI ÚŘADU 10

V. ORGANIZACE A KOORDINACE CZ PRES 2022. 13

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
tř. Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno
Redakční rada: Milena Marešová, Martin Švanda
Texty: Mezinárodní oddělení a Vojtěch Horsák; připraveno s využitím
www.consilium.europa.eu, www.ec.europa.eu,
www.europarl.europa.eu, www.eur-lex.europa.eu,
www.vlada.cz a www.euroskop.cz
Foto: archiv ÚOHS, Evropská komise
Telefon: 542 167 111
E-mail: posta@uohs.cz
https://www.uohs.cz
Uzávěrka textu: 27. 5. 2022
Grafická úprava: Metoda, spol. s r. o.
Tisk: Tiskárna Didot, spol. s r. o.
Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 23497

ÚVODNÍ SLOVO

Po dlouhých třinácti letech stane Česká republika od 1. července 2022 opětovně na pomyslném čele Evropské unie. Po šest měsíců bude naše země předsedat Radě Evropské unie, což je velká výzva jak pro politickou reprezentaci, tak pro celou státní správu. Současná geopolitická situace navíc znamená, že role předsednického státu bude o to významnější, ale také výrazně náročnější, než tomu bylo za „klidných časů" před rokem 2020, tedy před pandemií covid-19 a válkou na Ukrajině.

Na předsednictví se bude v rámci své působnosti podílet také Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Už v minulém roce jsme proto pečlivě sledovali agendy, které by v rámci našeho předsednictví mohly vyvstat, a od počátku letošního roku intenzivně spolupracujeme s francouzským předsednictvím, od něhož budeme štafetu přebírat. Už teď je jisté, že francouzským kolegům se podařilo dotáhnout do konce důležité nařízení o digitálních trzích. Velkých pokroků bylo dosaženo také u chystané legislativy regulující subvence ze třetích zemí, kde již nyní probíhají tzv. trialogy. Uvidíme, zda kompromisní text předpisu bude připraven ještě před zahájením českého předsednictví, nebo bude právě dokončení této agendy jedním z prvních úkolů #CZPRES.

V tomto informačním listu chceme veřejnosti přiblížit, co vlastně předsednictví v Evropské unii znamená, jak je organizováno a jak funguje. Budeme se zabývat rovněž Radou Evropské unie, jejím institucionálním uspořádáním a průběhem jednání, a nastíníme i vlastní legislativní proces. Představíme také konkrétní agendy a činnosti, které by měli v rámci předsednictví řešit a vykonávat zástupci Úřadu, samozřejmě v těsné spolupráci s resortními ministerstvy a Stálým zastoupením České republiky v Bruselu. Upozorníme také na dvě akce, které bude Úřad pořádat během předsednictví na území České republiky.

Pevně věřím, že nadcházející předsednictví České republiky v Radě Evropské unie bude kladně hodnoceno nejen našimi zahraničními partnery, ale rovněž širokou veřejností, a bude úspěšné nejen pro Úřad, ale pro Českou republiku jako celek, a to jak organizačně, tak z hlediska nastolených témat a projednaných právních předpisů.

doc. JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

I. INSTITUT PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE

Roman Pliska

Na základě principu rovnosti a rotace předsednictví v Radě EU (dále též „Rada") se členské státy střídají po šesti měsících podle předem stanoveného pořadí. V současné době je pořadí předsednických zemí stanoveno rozhodnutím Evropské rady z roku 2016, a to až do roku 2030. Předsednický stát na půl roku do značné míry určuje agendu jednání Rady EU, a to od expertní po politickou úroveň. Proto je předsednictví považováno za jeden z nejdůležitějších nástrojů k posílení prestiže, ale i schopnosti prosazovat zájmy jednotlivých členských států.

Předsednický stát se stává centrem rozhodování o unijní politice, vede zasedání Rady a zastupuje ji na jednáních s Evropským parlamentem a Evropskou komisí. Premiér předsedající země zároveň reprezentuje Unii navenek (spolu s vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci). Daný stát určí před začátkem předsednictví své priority, které předloží Radě a Evropskému parlamentu.

Každé předsednictví se snaží zajistit na úrovni Rady pokrok v práci na právních předpisech Evropské unie a současně kontinuitu programu Unie a řádný průběh legislativních postupů a spolupráce mezi členskými státy. V zájmu toho musí předsednictví fungovat jako spravedlivý a nestranný prostředník.

V rámci plnění tohoto cíle má předsednictví dva hlavní úkoly:

i. Plánování a řízení zasedání Rady a jejích přípravných orgánů

Předsednictví řídí zasedání Rady v jednotlivých složeních (s výjimkou Rady pro zahraniční věci) a více než 150 přípravných orgánů Rady, mezi něž patří stálé výbory, jako je Výbor stálých zástupců (Coreper I a II), pracovní skupiny, jako je pracovní skupina pro hospodářskou soutěž (G12), a výbory zabývající se specifickými tématy (Hospodářský a finanční výbor).

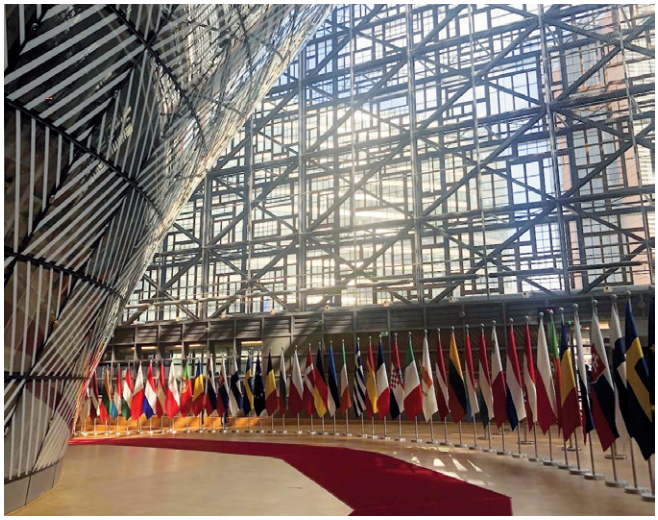

Rada Evropské unie zasedá od roku 2017 v budově Evropa

Předsednictví dohlíží na řádný průběh jednání a správné uplatňování jednacího řádu Rady a jejích pracovních postupů.

Organizuje rovněž formální a neformální zasedání v Bruselu (případně také v Lucemburku a Štrasburku) i v zemi, která vykonává rotující předsednictví.

ii. Zastupování Rady ve vztahu k jiným orgánům Evropské unie

Předsednictví zastupuje Radu při jednání s jinými orgány Unie, zejména s Evropskou komisí a Evropským parlamentem. Jeho úkolem je usilovat o dosažení dohody o legislativních návrzích prostřednictvím trialogů, neformálních jednání, případně zasedání dohodovacího výboru.

Předsednictví přitom úzce spolupracuje s předsedou Evropské rady a s vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Předsednictví je oběma nápomocno v jejich činnosti a může být někdy pověřeno výkonem určitých úkolů jménem vysokého představitele, například zastupováním Rady pro zahraniční věci před Evropským parlamentem nebo řízením zasedání Rady pro zahraniční věci při projednávání otázek týkajících se společné obchodní politiky.

Členské státy vykonávající předsednictví spolupracují v rámci tříčlenné skupiny neboli tria. Předsednické trio má od roku 2007 povinnost předložit Evropskému parlamentu společný program, který představuje společné priority jednotlivých států tria a který bude Rada naplňovat v průběhu následujícího 18měsíčního období. Tím by měla být zajištěna lepší návaznost a efektivita při přípravě, projednávání a realizaci jednotlivých legislativních návrhů. Kromě priorit předsednické trojice obsahuje společný program i aktuálně řešené otázky na evropské úrovni. Česká republika tvoří trio s Francií a Švédskem.

II. OBSAHOVÉ PRIORITY TRIA A ČESKÉ REPUBLIKY

Roman Pliska, Anna Orszuliková

Předsednické státy na půl roku *de facto* určují agendu jednání Rady EU, a to od expertní po politickou úroveň. Mají možnost přinášet a zviditelňovat určitá témata, ale stejně tak mohou určité agendy v případě zájmu odložit. Z tohoto důvodu každé předsednictví má své priority, které by však měly být v souladu s programem tria. Neformální diskuze se zástupci předsednických týmů Francie a Švédska byla zahájena již v prosinci 2019. Společný program nadcházejícího předsednického tria pak byl zveřejněn dne 14. prosince 2021. Vymezuje základní programový rámec a agendu působení Rady EU pro období od ledna 2022 do června 2023.

Obsahové priority tria reflektují široké spektrum politických, sociálních a ekonomických výzev. Ještě v prosinci loňského roku to vypadalo, že bezprecedentní výzvu pro nadcházející rok a půl bude představovat krize způsobená pandemií covid-19. Trojice předsednictví ve svém programu plánovala učinit vše nezbytné, aby Unie tento hospodářský a sociální otřes překonala. V době přijímání společného programu však nebylo možné předvídat agresi Ruska vůči Ukrajině, v jejímž důsledku se do priorit České republiky, předsednického tria i celé Evropské unie nutně promítne v mnohem větší míře otázka bezpečnosti.

PRIORITY TRIA

1. ochrana občanů a svobod

V rámci zajišťování bezpečnosti si všechna tři předsednictví přejí prosazovat volný pohyb v schengenském prostoru, avšak současně posílit unijní postup proti terorismu a organizovanému zločinu.

Předsednické trio se hodlá zabývat návrhy Evropské komise (dále též „Komise") zaměřenými na ochranu integrity voleb a podporu svobody sdělovacích prostředků. Bude rovněž pokračovat v Akčním plánu pro evropskou demokracii, včetně boje proti hybridním hrozbám a dezinformacím, ale i proti všem formám terorismu a násilného extremismu.

2. agenda evropského modelu hospodářství pro budoucnost s cílem zajistit účinné oživení pro zelený a udržitelný růst

Trio zdůrazňuje požadavek, aby oživení ekonomik Evropské unie bylo podpořeno prováděním národních plánů pro oživení a odolnost a dalších dočasných nástrojů, které byly zavedeny v souvislosti s krizí vyvolanou pandemií covid-19. V tomto ohledu se chce zaměřit na zajištění úspěšného provádění víceletého finančního rámce a programu Next Generation EU.

Dalším z cílů tria je posílení jednotného trhu a účinné koordinované průmyslové politiky na podporu růstu a inovací. Z pohledu Úřadu je významným cílem přispět ke koncepci průmyslové politiky Unie připravené na budoucnost zaměřením na podporu ekologické a digitální transformace. V praxi hodlalo trio pokročit v práci na návrhu Komise ohledně balíčku týkajícího se digitálních služeb (Akt o digitálních službách a Akt o digitálních trzích) s cílem posílit jednotný trh digitálních služeb a zajistit bezpečnější online prostor a spravedlivější online trhy, což, jak již víme, se podařilo prvnímu, tedy francouzskému předsednictví v rámci tria.

3. budování klimaticky neutrální a ekologické, a současně spravedlivé a sociální Evropy

Všechna tři předsednictví jsou odhodlána v zájmu zajištění vyšší míry hospodářské konkurenceschopnosti, tvorby pracovních míst, dobrých životních podmínek a zdraví nasměrovat Evropskou unii k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Mělo by být dosaženo pokroku v práci na balíčku *"Fit for 55"* v souladu s cíli Pařížské dohody.

Podle společného programu bude třeba co nejdříve dokončit jednotný trh s elektřinou a zemním plynem a současně zajistit bezpečné, udržitelné a nenarušené dodávky strategických surovin do Evropské unie.

4. prosazování evropských zájmů a hodnot ve světě

Státy tria jsou odhodlány pokračovat v plnění strategické agendy na období 2019–2024 s cílem chránit zájmy Evropské unie, prosazovat evropské hodnoty a způsob života. Trio se v této části věnuje oblasti mezinárodního obchodu, kde státy tria chtějí posílit roli WTO při zachování dvoustranné obchodní agendy a současně chránit Evropskou unii před nekalými praktikami a zajistit reciprocitu. Státy tria hodlají také prosazovat rovné podmínky vytvořením samostatných nástrojů Unie, jako je nástroj pro mezinárodní zadávání veřejných zakázek nebo kontrola zahraničních subvencí na jednotném trhu. S touto problematikou spojený legislativní návrh je v gesci Úřadu, viz níže.

PRIORITY ČESKÉ REPUBLIKY

Kromě společného programu předsednického tria si i jednotlivé předsednické členské státy stanovují politické priority pro daný půlrok, během kterého stanou v čele Rady EU. Tyto priority zcela běžně reflektují otázky aktuálního dění ve světě, které nemohou být upozaděny. Česká republika tak oficiálně učinila dne 15. června 2022, přičemž pro dobu svého předsednictví si stanovila následujících pět prioritních oblastí:

1. zvládnutí uprchlické krize a poválečná obnova Ukrajiny

S ohledem na stále probíhající ruskou vojenskou invazí na Ukrajině je jedním z hlavních cílů CZ PRES 2022 prosazovat ochranu suverenity a územní celistvosti Ukrajiny, a to všemi dostupnými nástroji, kterými EU disponuje. Česká republika v této souvislosti podporuje například posilování sankcí vůči Ruské federaci, udělení kandidátského statusu Ukrajině a zásobování Ukrajiny vojenskou pomocí. Jedním z přímých důsledků války na Ukrajině je jednoznačně uprchlická krize. Česká republika je spolu s dalšími členskými státy EU připravena v rámci svého předsednictví zvolit kroky, které povedou zejména k ochraně žen a dětí, zajištění přístupu ke vzdělání a zdravotní péči. Prioritou CZ PRES 2022 bude pochopitelně též případné zapojení do poválečné obnovy Ukrajiny, a to skrze počáteční obnovu kritické infrastruktury či zajištění hospodářské obnovy.

2. energetická bezpečnost

S vědomím toho, že Evropská unie nemůže být závislá na energetických zdrojích ze zemí, které přímo ovlivňují

její bezpečnost, Česká republika se během svého předsednictví bude zasazovat o co nejrychlejší přijetí tzv. REPowerEU, tedy návrhu Komise na ukončení závislosti na ruských fosilních palivech, a to do roku 2030. Součástí návrhu je mimo jiné zvýšení rozmanitosti energetických zdrojů, zvýšení energetické úspory a urychlení přechodu na nízko-emisní a obnovitelné zdroje energie. České předsednictví považuje za nezbytné také budování a rozvoj energetické infrastruktury, která je jednou z možností, jak zajistit energetickou bezpečnost EU společně s předem stanoveným plněním klimatických cílů Unie.

3. posílení evropských obranných kapacit a bezpečnost kybernetického prostoru

Zohledňujíc současnou globální bezpečnostní nestabilitu chce Česká republika během svého předsednictví i nadále podporovat zajištění obranyschopnosti, a to zejména skrze členství v Severoatlantické alianci (NATO). CZ PRES 2022 bude stejně důsledně prosazovat i bezpečnost kybernetickou. Specificky se pak zaměří na kyberbezpečnost unijních institucí, jednotlivých agentur a orgánů EU.

4. strategická odolnost evropské ekonomiky

V důsledku celosvětové pandemie covid-19 a nadále probíhající ruské vojenské agrese na Ukrajině dochází v řadě členských zemí EU k nárůstu inflace a k celkovému zvyšování nejistoty na trzích. Důsledkem války na Ukrajině je bezpochyby největší disrupce komoditních trhů za posledních několik desetiletí, a právě z toho důvodu je nezbytné omezit závislost členských států EU na nepřátelských a nedemokratických režimech. Česká republika se bude během svého předsednictví věnovat podpoře technologické konkurenceschopnosti EU a rovněž volnému obchodu s ostatními, demokraticky smýšlejícími státy světa. CZ PRES 2022 se bude soustředit například na rozvoj partnerství v rámci transatlantické spolupráce Rady EU-USA pro obchod a technologie (TTC). Prosazovat bude během svého předsednictví Česká republika také prohlubování vnitřního trhu, zejména pak v oblasti digitální ekonomiky, zlepšení podnikatelského prostředí nebo například podporu vědy, výzkumu a inovací.

5. odolnost demokratických institucí

Ve světle nedávných událostí probíhajících ve světě, zvláště pak v průběhu neoprávněné agrese ze strany Ruské federace na Ukrajině, jsou si členské země EU plně vědomy důležitosti a podpory demokratických hodnot. Mezi priority CZ PRES 2022 tedy bude zahrnuta rovněž podpora odolnosti právě těch institucí, které mají klíčový vliv na růst hodnot, jakými jsou posilování právního státu a podpora demokratických principů. Česká republika se hodlá zasazovat o dodržování a posilování evropských hodnot nejen v offline, ale také v online prostředí. Konkrétní cíle České republiky během šesti měsíců předsednictví jsou mimo jiné následující: narovnávání podmínek pro evropské i mimoevropské firmy, a to především v oblasti dopadů na životní prostředí a respektování lidských práv, dosažení plného respektování základních práv a svobod v digitálním prostředí či podpora občanské společnosti a nezávislých sdělovacích prostředků.

III. PŘEDSEDNICTVÍ A LEGISLATIVNÍ PROCES

Roman Pliska, Michaela Eva Prokopová

Z pohledu agendy vykonávané Úřadem je v praxi patrně nejdůležitější činností, při níž zásadně vystupuje do popředí role předsednictví, proces vyjednávání při přijímání legislativních aktů Evropské unie. Klíčovou roli v tomto procesu sehrávají tři ústřední instituce Evropské unie, tedy Evropská komise, Rada Evropské unie a v jejím rámci pak právě předsednický členský stát, a také Evropský parlament.

Pro připomenutí uvádíme nejdůležitější fakta o těchto institucích.

Evropská komise

Evropskou komisi vede kolegium 27 komisařů. Komise rozhoduje o politickém a strategickém směřování Evropské unie, k čemuž má pětileté funkční období. Komise pomáhá formovat celkovou strategii Unie, předkládá návrhy právních předpisů a politik Unie, sleduje jejich provádění a spravuje rozpočet Unie. V legislativním procesu Komise vytváří návrhy nařízení a směrnic, přijímá ostatní právní akty (rozhodnutí, doporučení a stanoviska), přijímá akty v přenesené pravomocí a prováděcí akty. Je rozdělena do 56 útvarů, které zahrnují generální ředitelství,[1] útvary odpovědné za služby a výkonné agentury.[2]

Evropský parlament

Evropský parlament (dále též „Parlament") je především fórem pro politickou diskusi a rozhodování na unijní úrovni. Poslanci Evropského parlamentu jsou přímo voleni občany všech členských států Unie. Společně s Radou EU sdílí Parlament pravomoc přijímat a měnit legislativní návrhy a rozhodovat o rozpočtu Evropské unie. Dohlíží také na činnost Evropské komise a dalších institucí Unie. Po brexitu sestává ze 705 poslanců, z toho na Českou republiku nyní připadá 21 mandátů. Evropský parlament se člení na několik výborů zaměřených na určitou politickou oblast.

1 Úřad spolupracuje zejména s Generálním ředitelstvím pro hospodářskou soutěž – DG Competition (zkr. DG COMP).
2 Zabývají se řízením programů, které vytvořila Komise.

Existuje 20 stálých výborů,[3] z nichž je během legislativního procesu jmenován k příslušnému návrhu vždy jeden zpravodaj, případně stínoví zpravodajové.

Rada Evropské unie

Rada na základě návrhů Evropské komise vyjednává a přijímá legislativu Evropské unie společně s Evropským parlamentem. Dále na základě pokynů Evropské rady formuje zahraniční a bezpečnostní politiku Evropské unie, uzavírá dohody mezi Unií a dalšími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi a spolu s Parlamentem přijímá roční rozpočet Evropské unie. Rada zasedá v různých složeních (formacích) v závislosti na projednávaných otázkách, ale z právního hlediska představuje jeden subjekt. Skládá se z 27 ministrů členských států.[4] Ke schválení jakéhokoli rozhodnutí je obvykle zapotřebí kvalifikované většiny. Citlivá témata, jako je například zahraniční politika či daně, vyžadují jednomyslné schválení. Procedurální a administrativní otázky vyžadují schválení prostou většinou.

Kvalifikovaná většina v Radě

Kvalifikovanou většinu v Radě Evropské unie představuje 55 % zemí (při současných 27 členských státech jde o 15 zemí), které dohromady počtem obyvatel reprezentují alespoň 65 % celkového počtu obyvatel Unie. K zablokování rozhodnutí je zapotřebí nejméně čtyř zemí (představujících alespoň 35 % celkového počtu obyvatel Evropské unie).

Otázky hospodářské soutěže řeší Rada pro konkurenceschopnost (COMPET). Vytvořena byla v roce 2002 sloučením tří dřívějších konfigurací Rady – vnitřní trh, průmysl a výzkum. Primárním cílem Rady COMPET je zvyšování konkurenceschopnosti a posílení růstu v Unii. Skládá se z ministrů členských států zodpovědných za obchod, hospodářství, průmysl, výzkum a inovace a vesmír.

V rámci struktury Rady sehrává významnou roli Výbor stálých zástupců neboli Coreper,[5] který koordinuje a připravuje práci jednotlivých složení Rady, zajišťuje konzistentnost politik Evropské unie a usiluje o dosažení dohod a kompromisních řešení následně předkládaných k přijetí Radě. Zasedají v něm stálí zástupci/náměstci stálých zástupců jednotlivých zemí. Pracovní úroveň Rady pak představují pracovní skupiny a speciální výbory. Jedná se o přípravné a technické orgány jednotlivých formací Rady EU, které vedou věcnou a technickou diskuzi o návrzích právních aktů, jejichž konečná podoba je následně projednána na Coreperu a nakonec schválena konkrétní formací Rady na úrovni ministrů. Veškerým zasedáním Rady na všech úrovních předsedá zástupce členského státu, který vykonává předsednictví Rady. Zástupce Úřadu tak bude během českého předsednictví předsedat pracovní skupině pro hospodářskou soutěž s označením G12.

Řádný legislativní postup

Pokud jde o vlastní proces přijímání legislativních aktů Evropské unie, původní postup spolurozhodování zavedený v roce 1992 byl s přijetím Lisabonské smlouvy v roce 2009 nahrazen tzv. řádným legislativním postupem (*Ordinary Legislative Procedure*). Tento postup se stal hlavní rozhodovací procedurou používanou pro přijímání právních předpisů Unie.[6]

Řádný legislativní postup v kostce

1. Evropská komise předloží legislativní návrh Radě EU a Evropskému parlamentu.
2. Rada a Parlament přijímají legislativní návrh buď v prvním, nebo ve druhém čtení.
3. V případě, že se obě instituce neshodnou na kompromisním znění návrhu ani po druhém čtení, je svolán tzv. dohodovací (konciliační) výbor.
4. Dohodovací výbor usiluje o nalezení kompromisu přijatelného pro obě instituce, které jej v takovém případě následně přijmou ve třetím čtení.

Samotný proces je zahájen podáním legislativního návrhu ze strany Komise, která je jediným orgánem Evropské unie disponujícím právem legislativní iniciativy. Komise může návrh právního aktu Unie předložit z vlastní iniciativy, na žádost Rady nebo Parlamentu, dále z podnětu čtvrtiny členských států či dalších institucí Evropské unie (ECB, EIB a SDEU), případně i na základě tzv. lidové iniciativy.[7]

Zde je třeba zdůraznit, že předložení legislativního návrhu Komisí je vyvrcholením tzv. prelegislativní fáze tvorby unijní legislativy, která začíná přípravou příslušného textu v některém z generálních ředitelství Komise (*Directorate General – DGs*). Následně Komise obvykle předloží nelegislativní

3 Seznam je dostupný na https://www.europarl.europa.eu/committees/en/about/list-of-committees
4 Jednotlivá složení Rady jsou zaměřena na oblasti: doprava, telekomunikace a energetika; hospodářské a finanční věci; konkurenceschopnost; obecné záležitosti; spravedlnost a vnitřní věci; vzdělávání, mládež, kultura a sport; zahraniční věci; zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrana spotřebitele; zemědělství a rybolov; životní prostředí.
5 Zkratka francouzského Comité des représentants permanents.
6 Mimoto existují tzv. zvláštní legislativní postupy, a to procedura konzultace a procedura souhlasu.
7 Institut tzv. lidové (občanské) iniciativy zakotvila Lisabonská smlouva do Smlouvy o EU (čl. 11). Předpokládá, že nejméně jeden milion občanů Evropské unie pocházejících z podstatného počtu členských států může vyzvat Komisi, aby předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je nezbytné přijetí právního aktu. Konkrétní postup a podmínky pro lidovou iniciativu by měly být stanoveny nařízením přijatým řádným legislativním postupem. Zatím se tak nestalo.

dokument (tzv. zelenou nebo bílou knihu), který podrobí veřejné konzultaci, a v návaznosti na odezvu odborné i laické veřejnosti pokračuje postupnou precizací textu.

Jakmile kolegium komisařů schválí daný návrh, tento je uveřejněn a předán institucím oprávněným o něm jednat, tedy Parlamentu a Radě.

Současně s tím je návrh předložen vnitrostátním parlamentům, které se mohou vyjádřit z pohledu souladu návrhu s principem subsidiarity. Toto oprávnění, posilující roli národních parlamentů v legislativním procesu Evropské unie, bylo zakotveno Lisabonskou smlouvou a může v některých případech výrazně zasáhnout do celého postupu (tzv. systém žluté a oranžové karty).

Základní principy legislativního procesu

Oblasti činnosti Evropské unie – základní principy
ZÁSADA SVĚŘENÝCH PRAVOMOCÍ Evropská unie jedná pouze v mezích pravomocí, které jsou jí svěřeny Smlouvami Evropské unie.
ZÁSADA SUBSIDIARITY Evropská unie jedná v oblastech, které nespadají do její výlučné pravomoci pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamýšlené regulace nemůže být dosaženo na úrovni členských států.
ZÁSADA PROPORCIONALITY Obsah ani forma činnosti Evropská unie nepřekročí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení jejích cílů.

Projednávání návrhu, které může sestávat až ze tří čtení (fází), je formálně zahájeno současně v Radě i Evropském parlamentu. V praxi je první čtení, které není vázáno žádnou lhůtou, obvykle ukončeno dříve v Evropském parlamentu, což dává šanci Radě, jejíž jednání jsou vedena pod taktovkou předsednického státu, ve svém tzv. společném postoji názor Evropského parlamentu určitým způsobem zohlednit.

V Evropském parlamentu začíná projednávání návrhu přidělením zpravodajů z věcně příslušných výborů. Za vyjednávání v Evropském parlamentu je fakticky zodpovědným zpravodaj (*rapporteur*) pocházející z věcně příslušného výboru. Po projednání výbor předkládá konečnou zprávu plénu, které prostou většinou přijímá postoj Evropského parlamentu, v němž přijme návrh Komise, anebo jej pozmění. Tím je završeno první čtení v Evropském parlamentu.

Z pohledu předsednického státu je bezesporu důležitější dění v Radě. Také zde je v úvodu prvního čtení daný návrh přidělen k projednání v nižších funkcionálních jednotkách. Těmi jsou pracovní skupiny a odborné výbory, jejichž jednání se účastní zástupci všech členských států, a to buď experti z ústředí (tj. i z Úřadu), anebo představitelé stálých zastoupení v Bruselu. Pracovním orgánům je nadřazen Výbor stálých zástupců,[8] na kterém jsou jednotlivé členské státy zastoupeny stálými zástupci na úrovni velvyslanců (tj. jeden pro Coreper I a jeden pro Coreper II).

Hlavním úkolem Coreperu je dosažení konsenzu k danému návrhu, aby mohl být zařazen do programu jednání Rady jako bod „A" (*points agrées*). Rada na úrovni ministrů tyto body schvaluje pouze formálně (obvykle

Počet přijatých právních aktů v jednotlivých fázích v posledních čtyřech volebních obdobích

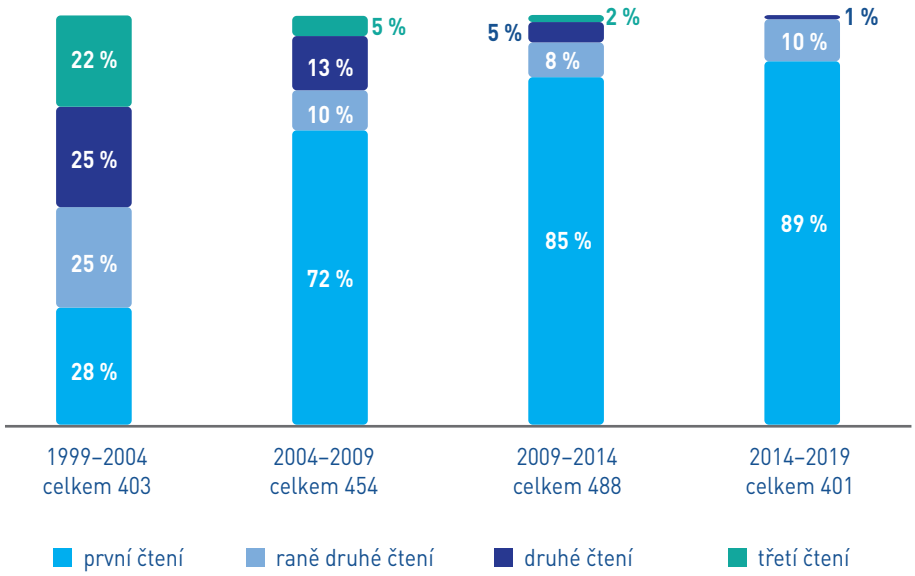

8 Coreper, politický (ve smyslu neřešící primárně technické otázky legislativního návrhu) „předstupeň" Rady, v níž zasedají resortní ministři, existuje ve dvojí podobě: Coreper I, sestávající z nižších úředníků stálého zastoupení, se věnuje méně ožehavým otázkám; Coreper II (šéfové stálých zastoupení nebo lépe velvyslanci) naopak řeší politicky citlivější agendu. Coreperu I asistuje „servisní", tzv. Mertensova skupina, Coreperu II tzv. Anticiho skupina.

těchto položek bývá až 90 %) a podrobněji se věnuje jen tzv. bodům „B“. Proto se tomuto způsobu jednání říká „A-bodový postup“.

V poslední době je poměrně obvyklé, že Rada ještě před přijetím společného postoje schválí tzv. obecný přístup (*general approach*), tedy určitou politickou dohodu o projednávaném právním aktu, která slouží jako opora pro následnou konkretizaci textu, ale zároveň i jako signál vůči Evropskému parlamentu, jakým směrem se vyjednávání Rady ubírá. S tímto postupem mají zástupci Úřadu čerstvou zkušenost, neboť se tak stalo rovněž v případě vyjednávání návrhu Aktu o digitálních trzích, jehož je Úřad hlavním gestorem za Českou republiku (viz níže).

Stejně tak mohou Rada, Parlament a Komise již během prvního nebo druhého čtení uspořádat neformální trojstranná jednání představitelů těchto institucí, tzv. trialogy. Na těchto jednáních předsedající stát usiluje, aby výsledek prvního či druhého čtení byl pro Radu i Parlament přijatelný. Pokud jde o obsah trialogů, může se jednat o odborné diskuse (tzv. technický trialog), stejně jako o politická jednání za účasti ministrů a poslanců Evropského parlamentu (tzv. politický trialog).

V případech, kdy vyjednávání v Radě naopak nesměřují k nalezení kompromisu, má předsednický stát předsedající příslušné pracovní skupině možnost využít různých neformálních mechanismů typu technických jednání, přijetí neformálních návrhů (tzv. *papers* a *non-papers*), příslibu připojení doprovodných textů apod. a získat tak souhlas zprvu nesouhlasících členských států.

Pokud je na úrovni pracovní skupiny dosaženo kompromisu, Rada ministrů v příslušné formaci o návrhu rozhoduje kvalifikovanou většinou a přijímá již zmíněný

Grafické znázornění řádného legislativního postupu

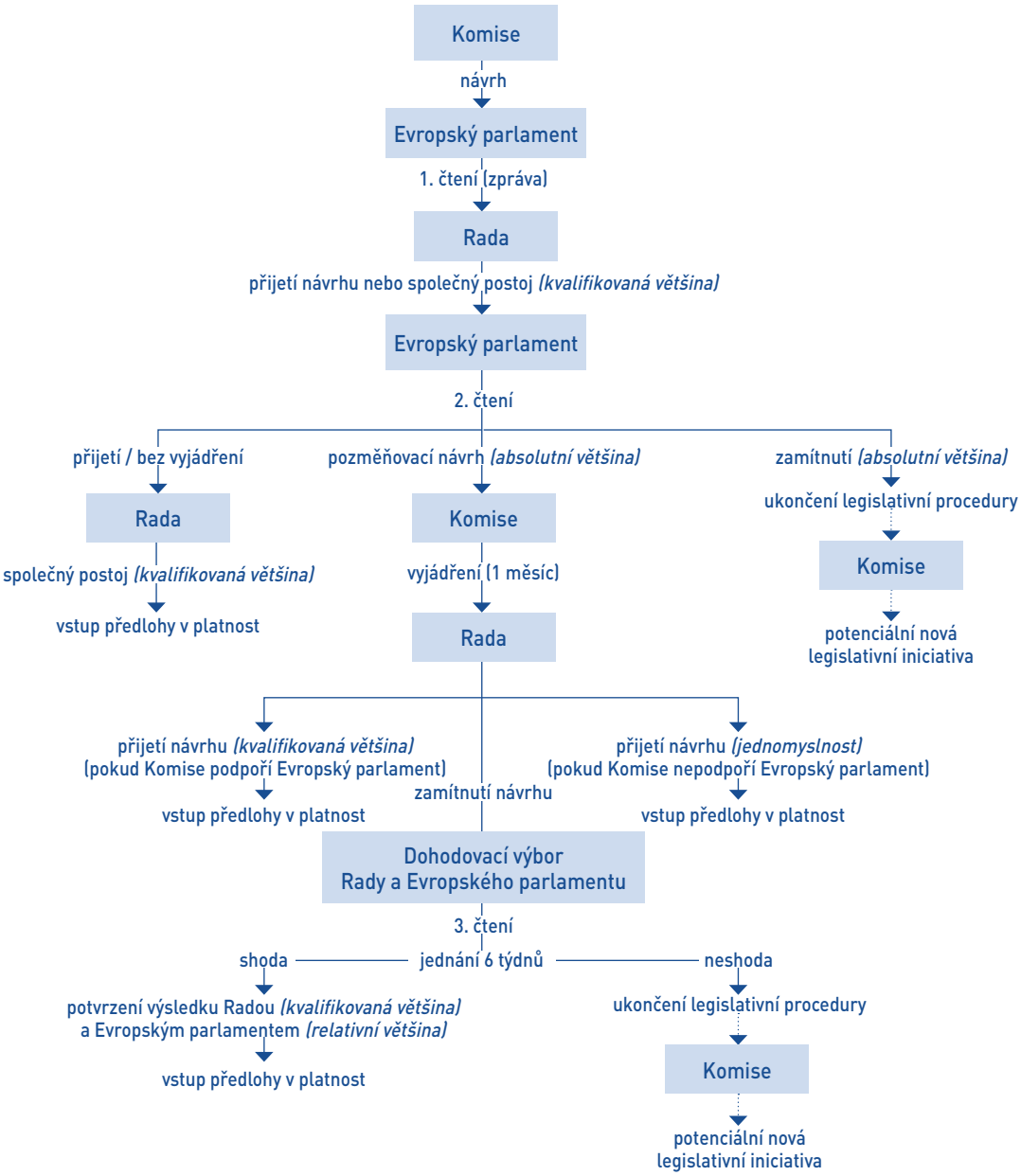

Zasedání Rady EU

společný postoj Rady, v němž může akceptovat postoj Parlamentu, anebo jej může pozměnit a posunout tak návrh do druhého čtení v Evropském parlamentu.

V průběhu druhého čtení, které je pro každou instituci vymezeno lhůtou tří měsíců (s možností prodloužení o jeden měsíc), nejprve Evropský parlament posuzuje společný postoj Rady s tím, že jej může schválit; v takovém případě je legislativní akt přijat ve fázi označované jako tzv. *early second reading*. Další možností Parlamentu je postoj Rady odmítnout; v takovém případě projednávaný legislativní návrh není přijat a celý legislativní proces je ukončen. Parlament však může také předložit pozměňovací návrhy a návrh tím postoupit do druhého čtení Radě.

Rada ve svém druhém čtení posoudí pozměňovací návrhy Evropského parlamentu a buď je všechny schválí, v tom případě je legislativní akt přijat, anebo neschválí, v tom případě zástupce předsednického státu spolu s předsedou Evropského parlamentu svolá ve lhůtě šesti týdnů tzv. dohodovací (konciliační) výbor.

Úkolem dohodovacího výboru, složeného ze stejného počtu poslanců Parlamentu a zástupců Rady, je dohodnout se na znění společného návrhu, které bude přijatelné pro obě instituce. V případě, že výbor dosáhne konsenzu,[9] společný návrh je v dohodnuté podobě postoupen Parlamentu a Radě ke třetímu čtení.

V rámci třetího čtení, které je ohraničeno lhůtou šesti týdnů, pak obě instituce, tj. Rada i Parlament, mají možnost společný návrh vyjednaný dohodovacím výborem odmítnout, případně nepřijmout rozhodnutí. V takovém případě je legislativní proces ukončen a návrh legislativního aktu nevstoupí v platnost. V případě, že Rada i Parlament společný návrh schválí, je legislativní akt přijat. Následně je příslušný legislativní akt, nejčastěji směrnice nebo nařízení Evropského parlamentu a Rady, podepsán předsedy obou institucí a konečný text předán k lingvistickým úpravám a překladu do všech úředních jazyků Evropské unie.

Posledním důležitým úkonem, který zakončuje řádný legislativní postup, je vyhlášení aktu v Úředním věstníku. Na tento okamžik je navázána účinnost legislativního aktu, která nastává buď uvedením konkrétního data nebo 20 dní po vyhlášení. V případě směrnic pak začíná běžet transpoziční lhůta, obvykle v trvání šesti měsíců až tří let, která je stanovena členským státům pro převedení směrnice do národních právních řádů.

IV. LEGISLATIVNÍ NÁVRHY V GESCI ÚŘADU

Ondřej Sychra, Vojtěch Horsák

Také Úřad bude mít během předsednictví příležitost zasáhnout do výše popsaného procesu přijímání unijní legislativy, a to v různých fázích řádného legislativního postupu. Každé předsednictví si dopředu stanoví jednotlivé agendy, postupy při vyjednávání a cíle, kterých chce v procesu přijímání unijní legislativy dosáhnout. Zejména z tohoto důvodu docházelo ve druhé polovině roku 2020 k centrální tvorbě dokumentu *Mapování sektorových agend v rámci příprav CZ PRES*, který identifikuje agendy jednotlivých formací Rady EU, jejichž projednávání může zasáhnout do období CZ PRES 2022.

První příležitostí pro Úřad byl a snad ještě alespoň částečně bude návrh Aktu o digitálních trzích, jehož kompromisní text je sice na politické úrovni již dohodnut, formální úkony završující legislativní proces však s určitou pravděpodobností připadnou právě na české předsednictví v Radě EU (dále též „CZ PRES 2022"), a tedy i na zástupce Úřadu na úrovni pracovní skupiny G12.

A. Návrh nařízení o Aktu o digitálních trzích (DMA)

Návrh nařízení o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví (tzv. Akt o digitálních trzích, v originále *Digital Markets Act*, běžně označovaný jako DMA)[10] byl Evropskou komisí představen spolu s Aktem o digitálních službách (DSA)[11] v rámci tzv. digitálního balíčku dne 15. prosince 2020.[12] Návrh DMA navazoval na celosvětovou debatu o neefektivní hospodářské soutěži v digitálním sektoru, kde si několik nejvýznamnějších platforem, využívajících specifických charakteristik

9 Delegace Parlamentu zasedající v dohodovacím výboru schvaluje společný návrh absolutní většinou hlasů, zástupci Rady obvykle hlasují kvalifikovanou většinou.
10 Původní návrh Komise dostupný z https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52020PC0842
11 Návrh *Nařízení o jednotném trhu digitálních služeb (Akt o digitálních službách) a o změně směrnice 2000/31/ES*. Původní návrh Komise dostupný z https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52020PC0825
12 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2347

Kvalitativní a kvantitativní kritéria pro určení strážců (podle článku 3 DMA)

Poskytovatel hlavních služeb platforem je určen za strážce, pokud:	
předpoklady	vyvratitelné domněnky
a) má **významný dopad** na vnitřní trh	a) roční **obrat v EHP** nejméně 7,5 miliard eur (poslední tři účetní období) NEBO průměrná **tržní kapitalizace/rovnocenná reálná tržní hodnota podniku** dosáhla alespoň 75 miliard eur (poslední účetní období) A **poskytuje alespoň jednu hlavní službu platformy alespoň ve třech členských státech**
b) provozuje hlavní službu platformy, která slouží jako **důležitá brána** pro podnikatelské uživatele k oslovení koncových uživatelů	b) 45 milionů **aktivních koncových uživatelů měsíčně** a 10 tisíc **aktivních podnikových uživatelů ročně** usazených v Evropské unii (za poslední účetní období)
c) má ve své činnosti **zavedené a trvalé postavení,** nebo lze předpokládat, že takové postavení v blízké budoucnosti získá (***„emerging gatekeeper"***)	c) pokud (b) je splněno v posledních třech účetních obdobích

těchto trhů,[13] udržuje mimořádně silnou pozici a kontroluje přístup jak konečných, tak i podnikatelských uživatelů na tyto trhy.

DMA tyto velké digitální hráče označuje jako tzv. *gatekeepers*, tj. strážce či doslovně držitele brány/přístupu. Účelem nařízení je, aby na trzích, na nichž tito strážci působí, bylo v Evropské unii pomocí harmonizovaných pravidel narovnáno tržní prostředí tak, aby byly tyto trhy spravedlivé a otevřené konkurenci ze stran inovátorů, podniků a nových subjektů vstupujících na trh. DMA přitom nemá nahradit stávající soutěžní regulaci, tj. pravidla ochrany hospodářské soutěže obsažená v článcích 101 a 102 SFEU, ale má působit komplementárně a vhodně je doplňovat. Komise zvolila formu *ex-ante* regulace předem stanovující seznam povinností a zákazů, které budou muset strážci dodržovat v souvislosti s jimi poskytovanými tzv. hlavními službami platformy.[14] Pravomoc určit, který podnik je strážcem, bude dána výlučně Komisi, a to na základě kombinace kvalitativních[15] a kvantitativních[16] kritérií.

Pokud jde o konkrétní v DMA stanovené povinnosti a zákazy, většina z nich vychází z případů řešených v oblasti ochrany hospodářské soutěže Komisí či jinými soutěžními úřady. Mezi takové povinnosti lze zařadit například povinnosti související se zachováním neutrality při odinstalování aplikací či zákazem tzv. samoodkazování. Jiné povinnosti, například související s požadavkem na interoperabilitu komunikačních aplikací, byly přidány nad rámec zkušeností soutěžních úřadů v průběhu legislativního procesu. Obecně se povinnosti v DMA dělí na přímo aplikovatelné povinnosti, které platí na všechny strážce bez nutnosti jejich další specifikace,[17] a povinnosti, které je nutno Evropskou komisí specifikovat pro individuální strážce po vzájemném tzv. regulatorním dialogu.[18]

DMA dále stanoví procesní pravidla a oprávnění Komise, která má být také jediným subjektem odpovědným za vymáhání nařízení. Tato ustanovení jsou často obdobná legislativě v případech porušení pravidel hospodářské soutěže, jde například o možnost vyžadovat informace, provádět místní šetření či šetření trhů. Za porušování povinností vyplývajících z DMA bude Komise oprávněna strážcům uložit pokuty do výše 10 % jejich celosvětového obratu;[19] na návrh Parlamentu pak přibyla možnost ukládat pokuty až do výše 20 % z celosvětového obratu v případech opakovaného porušení povinností. Členské státy budou při aplikaci DMA sehrávat podpůrnou roli prostřednictvím odpovědných úřadů, například v podobě účasti v tzv. poradních výborech.

Během roku 2021 byl návrh DMA projednáván v Evropském parlamentu a Radě EU, kdy se Úřad jakožto gestor návrhu účastnil jednání pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž (G12) i samotné Rady pro konkurenceschopnost. Zpočátku se zdálo, že by návrh mohl zůstat důležitým tématem i pro české předsednictví, ambiciózní francouzské předsednictví si však stanovilo cíl dovést jeho projednávání k úspěšnému závěru. To se s největší pravděpodobností podaří, protože v březnu tohoto roku byla v trialozích učiněna politická dohoda na konečné

13 Například významný vliv síťového efektu.
14 Jde o oblasti, které byly identifikovány jako nejvíce problémové; jako příklad lze uvést internetové vyhledávače či sociální sítě.
15 Například významný dopad na vnitřní trh. Více viz článek 3 návrhu DMA.
16 Stanovená hodnota obratu v EHP + stanovený počet uživatelů v EU. Více tamtéž.
17 Viz článek 5 návrhu DMA.
18 Viz článek 6 návrhu DMA.
19 Viz článek 26 návrhu DMA.

kompromisní podobě nařízení.[20] Jak již bylo uvedeno výše, je možné, že konečné (formální) schválení tohoto významného legislativního počinu Radou a Evropským parlamentem, nebo přinejmenším následné vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie, připadne na dobu českého předsednictví.

B. Návrh nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh

Druhým významným legislativním aktem, jehož projednávání by mělo připadnout na období předsednictví České republiky, je návrh nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh, který byl Komisí představen 5. května 2021.[21]

Návrh nařízení vychází ze základní premisy, že pokud chce členský stát Evropské unie poskytnout subvence podniku, musí respektovat závazná unijní pravidla pro poskytování veřejné podpory,[22] která chrání hospodářskou soutěž. Třetí státy však této regulaci nepodléhají, a tak mohou libovolně poskytovat subvence podnikům působícím v Unii, které v důsledku toho mohou být zvýhodněny při účasti ve veřejných zakázkách nebo při akvizici jiného podniku v rámci Unie. Může tak docházet k narušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu. Na základě proběhlých analýz a následně schválené *Bílé knihy o vytvoření rovných podmínek v souvislosti se zahraničními subvencemi* Komise vypracovala návrh nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh, který má tuto nerovnováhu napravit a zajistit rovné podmínky na vnitřním trhu. Francouzské předsednictví v Radě EU postupně předložilo čtyři kompromisní návrhy nařízení a dne 5. května 2022 zahájilo vyjednávání s Evropským parlamentem (trialog) o konečné podobě předpisu.

Návrh počítá s tím, že Komise získá pravomoc vyšetřovat finanční příspěvky poskytnuté třetími státy podnikům působícím v Evropské unii. Pokud Komise zjistí, že zkoumané zahraniční subvence mají negativní dopady na vnitřní trh, může přijmout opatření napravující tyto nežádoucí dopady. Zároveň návrh stanoví, že zahraniční subvence, jejíž celková výše nepřekročí pět milionů eur během tří po sobě jdoucích fiskálních let, pravděpodobně nezpůsobí narušení vnitřního trhu a konstatuje, že zahraniční subvence do 200 tisíc eur trh *ex lege* nenaruší. Veškerou rozhodovací pravomoc má mít podle tohoto návrhu Evropská komise, která bude moci provádět přezkum zahraničních finančních příspěvků na základě *ex ante* notifikací od podniků nebo na základě šetření *ex officio*.

i. ***Ex ante* přezkum**

- nařízení stanovuje podniku povinnost předem oznámit spojování podniků, pokud byl celkový zahraniční finanční příspěvek vyšší než 50 milionů eur a zároveň byl obrat nabývané společnosti v Evropské unii (nebo alespoň jedné z fúzujících stran) 600 milionů eur nebo vyšší;
- nařízení stanovuje podniku povinnost předem oznámit účast na veřejné zakázce, pokud byl celkový zahraniční finanční příspěvek pět milionů eur nebo více a zároveň je odhadovaná hodnota veřejné zakázky 300 milionů eur nebo vyšší;

ii. ***Ex officio* přezkum**

- nařízení umožňuje *ex post* prošetření všech ostatních situací na trhu a menších spojování podniků a postupů zadávání veřejných zakázek, které může Komise zahájit z vlastního podnětu, a v rámci kterého může požadovat oznámení *ad hoc*.

V případě nástrojů založených na oznamování nabyvatel podniku nebo uchazeč o veřejnou zakázku nemůže před rozhodnutím Komise dokončit svůj záměr. Pro rozhodnutí Komise jsou v takových případech stanoveny závazné lhůty. Komise může spojení podniků či účast na veřejné zakázce z důvodu existence škodlivé zahraniční subvence zcela zakázat nebo jejich povolení podmínit závazky pro dané podniky. Komise může také ukládat pokuty, pokud dojde k porušení povinností stanovených nařízením.

Pozitivním důsledkem přijetí návrhu by mělo být zlepšení tržního prostředí, kdy nebudou na trhu nespravedlivě zvýhodňovány podniky, které obdrží dotace ze třetích států. Zároveň však lze očekávat nárůst administrativní zátěže spočívající především v povinnosti předkládat informace o obdržených finančních příspěvcích a jejich přezkumu.

C. Ekologičtější pozemní doprava – zjednodušená pravidla státní podpory (nové zmocňovací nařízení pro oblast pozemní dopravy)

Vlády členských států musejí obvykle žádat Evropskou unii o schválení poskytnutí pomoci, neboť taková pomoc by mohla domácí podniky nespravedlivě zvýhodňovat před ostatními konkurenty z Unie. Podle nařízení o blokových výjimkách jsou některé postupy zjednodušeny a některé vyňaty z obecných pravidel hospodářské soutěže. Tato iniciativa umožňuje Komisi přijmout nové nařízení o blokových výjimkách pro pozemní dopravu, a tím podpořit a přispět k prosazení méně znečišťujících druhů dopravy. To pomůže splnit cíle Evropské unie v oblasti klimatu.

Představení tohoto zmocňovacího nařízení lze očekávat během českého předsednictví v Radě EU a jeho

20 Více viz https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/03/25/council-and-european-parliament-reach-agreement-on-the--digital-markets-act/
21 Původní návrh Komise dostupný z https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52021PC0223
22 Veřejná podpora je definována v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Podrobněji k pravidlům veřejné podpory viz https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora.html

projednávání v pracovní skupině G12 by tedy bylo zodpovědností zástupců Úřadu.

D. Sdělení Komise o dalším směřování soutěžní politiky

Další legislativní i nelegislativní nástroje v gesci či související s působností Úřadu, které budou nebo mohou být důležitým tématem v době českého předsednictví v Radě EU, lze nalézt v dokumentu *sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Politika hospodářské soutěže připravená na nové výzvy*,[23] který byl zveřejněn na podzim loňského roku. Komise vydala sdělení s vědomím, že Evropská unie čelí významným hospodářským a společenským výzvám spočívajícím v uskutečnění dvojí, tj. ekologické a digitální transformace. Současně by mělo dojít k zotavení z pandemie, přičemž zamýšleným výsledkem činnosti Komise by mělo být posílení odolnosti vnitřního trhu. Sdělení proto shrnuje připravované nástroje a změny ve stávajících nástrojích v oblastech regulace veřejné podpory a ochrany hospodářské soutěže, které by měly reagovat na výše uvedené výzvy.

V oblasti veřejné podpory Komise především zmiňuje šestou změnu dočasného rámce veřejné podpory k urychlení obnovy (nové nástroje *Investiční podpora pro udržitelné oživení* a *Podpora solventnosti*). Dále přezkoumává rámec veřejné podpory pro významné projekty společného evropského zájmu (IPCEI). Nové pokyny k regionální veřejné podpoře, platné pro období 2022 až 2027, mají umožnit členským státům podporovat nejvíce znevýhodněné regiony. Komise dále přezkoumává i pravidla veřejné podpory týkající se odvětví dopravy, a to s cílem usnadnit přechod ke klimatické neutralitě do roku 2050.

Komise již několikrát avizovala, že hodlá podporovat cíle Zelené dohody při zachování důsledného prosazování soutěžních pravidel a pravidel pro spojování podniků. V rámci probíhajícího přezkumu nařízení o blokových výjimkách pro horizontální dohody (HBER) a souvisejících pokynů, které má vydat, proto konzultuje podmínky, za nichž může spolupráce mezi soutěžiteli přispět k udržitelnějším výrobkům nebo výrobním procesům. Komise oznámila také reformu společné zemědělské politiky stanovující novou výjimku ze soutěžních pravidel v souvislosti s dohodami o udržitelnosti zemědělství. I zde Komise přislíbila pokyny, které zúčastněným stranám s prováděním nové výjimky pomohou.

Co se týče podpory digitální transformace, cílem Komise v této oblasti je zejména odstranění nedostatků v digitálních investicích, udržení tržní síly dominantních platforem pod kontrolou a zohlednění specifik digitálních trhů v pravidlech hospodářské soutěže. Komise zmiňuje sdělení o digitálním kompasu, v němž vybízí soukromé provozovatele, aby spolupracovali na tzv. sdílení sítí a především pak zdůrazňuje důležitost návrhu DMA. Pravidla hospodářské soutěže však mají být i nadále v jednotlivých případech vymáhána *ex post*. Revize HBER poskytne aktualizované pokyny ke sdílení údajů, aby v tomto ohledu mohl být plně využit potenciál Aktu o správě dat a připravovaného Aktu o datech. Revize nařízení o blokových výjimkách pro vertikální dohody (VBER) podnikům poskytne také aktualizované pokyny (*guidelines*), mimo jiné k novým modelům dodávek a distribuce. Komise také zahájila iniciativu, aby nedocházelo k tomu, že pravidla hospodářské soutěže mohou bránit vyjednávání kolektivních smluv samostatně výdělečně činných osob (OSVČ), které mají slabé postavení k dosažení zlepšení svých pracovních podmínek. Komise rovněž aktualizuje sdělení o definici trhu z roku 1997 s ohledem na vývoj v posledních dvaceti letech, zejména digitalizaci a nové způsoby nabídky zboží a služeb.

S cílem zvýšit odolnost vnitřního trhu oznámila Komise svůj záměr navrhnout nástroj pro mimořádné situace na vnitřním trhu, který poskytne strukturální řešení pro zajištění odolnosti, rovných podmínek a řádného fungování vnitřního trhu vzhledem k možným budoucím krizím. V této souvislosti bylo avizováno vydání Evropského aktu o čipech, a to v návaznosti na celosvětový nedostatek polovodičů, který odhalil mimořádný význam tohoto odvětví. Zvýšení odolnosti vnitřního trhu není možné bez zabezpečení férových podmínek pro evropské podniky, a proto Komise předložila návrh nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh.

Vzhledem k významu reformy politiky hospodářské soutěže v souvislosti s výše uvedenými výzvami se sdělením zabývala i Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Úřad z tohoto důvodu vypracoval rámcovou pozici České republiky k tomuto dokumentu a Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny tento dokument projednal na své 8. schůzi dne 30. března 2022, přičemž k němu vydal usnesení č. 41/2022.[24]

V. ORGANIZACE A KOORDINACE CZ PRES 2022

Anna Orszuliková

Organizací a koordinací českého předsednictví v Radě EU se má na mysli zejména součinnost Úřadu vlády České republiky coby centrálního koordinátora pro zajištění přípravy a výkon předsednictví s ostatními orgány státní správy, tedy i s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. V rovině obsahové probíhá koordinace primárně na pracovní úrovni Výboru pro Evropskou unii, kterého se Úřad účastní na základě svého statutu přidruženého

23 Dostupné z https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=COM:2021:713:FIN
24 Dostupné z https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=206959

člena. V rovině organizačně-logistické pak v rámci Centrální organizační skupiny, která vznikla již v roce 2020 a jejíž členové jsou zástupci ústředních orgánů státní správy, ale také dalších institucí podílejících se na přípravě a průběhu CZ PRES 2022, jako je například Letiště Václava Havla či Magistrát hlavního města Prahy. Tato skupina jednotlivých zástupců se schází pravidelně jednou měsíčně.

Z pohledu reprezentace České republiky během CZ PRES 2022 jsou zásadní především tři jména. Mikuláš Bek, současný ministr pro evropské záležitosti, jehož resort si mimo jiné stanovil úspěšné zvládnutí českého předsednictví za jeden ze svých stěžejních úkolů. Následující velmi významnou osobou je Edita Hrdá, stálá představitelka České republiky při Evropské unii a stálá představitelka České republiky ve výboru Coreper II. Třetí osobností je Jaroslav Zajíček, zástupce stálého představitele České republiky při Evropské unii a stálý představitel České republiky v Coreper I. Oba zmínění diplomaté budou v Bruselu odpovědni za jednotlivé agendy vykonávané během předsednictví.

Příprava CZ PRES 2022 v rámci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Veškerými přípravami a koordinací CZ PRES 2022 je v rámci Úřadu pověřeno Mezinárodní oddělení, které je v pravidelném kontaktu s Úřadem vlády České republiky i dalšími spolupracujícími resorty. V rámci přípravy jednotlivých akcí předsednictví soutěžil Úřad vlády ve spolupráci s jednotlivými resorty především centrální konferenční prostory, služby cateringu a tlumočení, ale také ubytování, akreditační systém či zajištění propagačních předmětů. Úřad se však stal součástí centralizovaného zadávání pouze v případě základních propagačních předmětů. Konferenční prostory, služby cateringu, ubytování či část propagačních předmětů pro vedoucí delegací a další významné hosty si tedy Úřad soutěží samostatně. Veřejné zakázky na veškeré Úřadem organizované akce budou soutěženy jako veřejné zakázky malého rozsahu.

Předsednický tým Úřadu a Stálého zastoupení v prostorách Rady

V roce 2020 byla též nominována skupina zástupců Úřadu, která byla zapsána do Centrálního registru zaměstnanců CZ PRES 2022, v němž jsou na centrální úrovni evidovány všechny osoby podílející se na přípravách a výkonu předsednictví v roce 2022. Od tohoto okamžiku již proběhla průběžná školení těchto zaregistrovaných osob organizovaná například Institutem pro veřejnou správu Praha, který uspořádal vzdělávací kurzy zaměřené na negociační dovednosti či komunikační dovednosti. Vzdělávání zaměstnanců probíhá i nadále také pod záštitou Generálního sekretariátu Rady Evropské unie či Evropského parlamentu.

Akce pořádané Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže

V rámci Indikativního seznamu akcí ústředních orgánů státní správy byly předsednické akce rozděleny do tří kategorií. Nejvyšší, tedy politicky nejdůležitější z akcí, jsou označovány jako tzv. akce kategorie 1, mezi něž je zařazen zejména neformální summit Evropské rady, který se uskuteční v prostorách Pražského hradu. Druhá kategorie předsednických akcí zahrnuje jednání na nižší úrovni. Příkladem takové akce jsou neformální zasedání Rady EU či konference. Akce kategorie 2 budou probíhat v Kongresovém centru Praha a v hotelu Vienna House Diplomat v Praze. Do kategorie 3 pak spadají akce, jejichž organizace je plně v rukou ústředních orgánů státní správy a uskuteční se mimo centrální konferenční prostory.

Evropský soutěžní den

Nejvýznamnější Úřadem pořádanou akcí je mezinárodní konference Evropský soutěžní den, která se tradičně koná dvakrát ročně zpravidla během jednotlivých předsednictví členských států v Radě EU. V průběhu předsednictví České republiky se Evropský soutěžní den uskuteční dne 10. října 2022, a to v Míčovně Pražského hradu.

Ačkoliv formát konference není pevně stanoven, v posledních letech se běžně dodržuje pravidlo konání jedno až dvoudenní konference. Evropský soutěžní den organizovaný Úřadem nebude výjimkou. Konference se budou účastnit vedoucí představitelé evropských soutěžních úřadů, zástupci Evropské komise a další významné osobnosti a experti z oblasti soutěžního práva. Svou účast přislíbila i Margrethe Vestager, výkonná místopředsedkyně Evropské komise a komisařka pro hospodářskou soutěž, či Olivier Guersent, generální ředitel DG COMP.

Prostory Míčovny Pražského hradu

Agenda soutěžního dne byla Úřadem zvolena s ohledem na aktuální vývoj v soutěžním právu a soutěžní politice Evropské unie. Program konference se soustředí zejména na témata, jako jsou nové výzvy pro prosazování pravidel hospodářské soutěže ve světě, který v mnohem větší míře klade důraz na online prostředí a ekologii, zásada *ne bis in idem* ve vztahu k prosazování práva hospodářské soutěže nebo otázky spojené s rámcem pro důležité projekty společného evropského zájmu (*Important Projects of Common European Interest Framework – IPCEI)* a jeho přínosem k udržitelnému a hospodářskému růstu a konkurenceschopnosti Evropské unie.

Pracovní skupina Review Bodies

Pracovní skupina *Network of First Instance Review Bodies on Public Procurement* byla zřízena Evropskou komisí a jejím cílem je sdílení dobré praxe a dalších informací přímo přezkumnými orgány v oblasti veřejného zadávání bez ohledu na to, zda je přezkum prováděn speciálními soudními senáty či zda je prováděn správními orgány. Na jednáních této pracovní skupiny je diskutována judikatura Soudního dvora Evropské unie, ale i národních soudů v oblasti přezkumu veřejných zakázek. Celkově jde o platformu sloužící mimo jiné k navázání komunikace a užších vazeb mezi jednotlivými orgány členských států, obdobně jako v případě soutěžní sítě *European Competition Network*.

Zasedání pracovní skupiny proběhne v Praze v září 2022, a to v pravidelně se opakujícím formátu jednodenního jednání zakončeného doprovodným programem. Jednání pracovní skupiny bude rovněž uspořádáno v tzv. hybridním formátu, během kterého se část delegátů bude účastnit zasedání přímo v Praze a část prostřednictvím online připojení.

Koordinační mechanismy předsednictví

Vzhledem ke značnému množství agendy a velkému počtu osob podílejících se na CZ PRES 2022 bylo k zajištění hladkého průběhu českého předsednictví potřeba vytvořit centrální zásady, které jasně stanoví interní fungování mechanismu předsednictví. Těmito zásadami jsou *Koordinační mechanismy předsednictví*. Jedná se o soubor pravidel meziresortní koordinace evropských agend v rámci České republiky po dobu trvání CZ PRES 2022, tedy ve druhé polovině roku 2022. Jedněmi z předem stanovených pravidel jsou pravidla týkající se koordinace jednání během CZ PRES 2022, používání Databáze evropských politik, určení závazného rámce pro koordinaci politické roviny českého předsednictví či vytvoření podmínek pro užití mechanismu zrychlené procedury.

V rámci koordinace jednání je stanoveno, že zásadní otázky CZ PRES 2022 bude projednávat Výbor pro Evropskou unii na vládní úrovni, operativní rozhodování o postupu během českého předsednictví bude činit tentýž výbor na pracovní úrovni. Diskuze nad body agendy následujícího týdne bude během CZ PRES 2022 probíhat vždy o víkendech formou videokonference mezi Úřadem vlády a vedením Stálého zastoupení v Bruselu. Tohoto jednání se bude současně účastnit předseda vlády a/nebo ministr pro evropské záležitosti, jejich spolupracovníci a resortní ministři či jejich náměstci odpovídající za jednotlivé body na programu Rady a Coreperu.

Během předsednictví budou namísto standardních mandátů na jednání Rady EU a instrukcí na jednání Coreperu či pracovních skupin Rady vypracovávány šířeji definované podklady pro předsedy a předsedkyně Rady, Coreperu a pracovních skupin Rady. Závazným rámcem pro koordinaci politické roviny CZ PRES 2022 budou tzv. agendy předsednictví, které mají za úkol rozpracovat a vymezit cíle a mantinely CZ PRES v rámci jednotlivých formací Rady v dostatečném předstihu před začátkem předsednictví. Agendy předsednictví by měly reflektovat nejen rámcové pozice České republiky v kontextu předsednické role, ale také program Rady v rámci našeho předsednického tria.

Mechanismus zrychlené volby a jeho užití slouží v případě nutnosti a na žádost předsedajícího pracovní skupiny Rady či Coreperu ke změně mantinelů CZ PRES pro danou agendu. K zajištění lepšího plánování a co největší flexibility bude případné užití mechanismu zrychlené volby během následujícího týdne diskutováno vždy v průběhu již zmíněné víkendové koordinační porady.

V rámci výše uvedených kongresových akcí v Praze bude mít Úřad příležitost představit aktuální témata z oblasti hospodářské soutěže, veřejných zakázek i veřejné podpory nejen partnerům z ostatních členských států, Evropské komisi a domácím odborníkům, ale také o nich, alespoň dílčím způsobem, informovat širokou tuzemskou veřejnost.

INFORMAČNÍ LIST 1/2022

ÚOHS A ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ EU 2022

ÚOHS

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE

EU2022.CZ

České předsednictví
v Radě Evropské unie